

Δεν ήμουν θιασώ της της Τέχνης που πάντρευε το αληθινό με το φανταστικό. Καλό παράδειγμα για αυτή τη θεωρία είναι το *Inglourious Basterds* που ακόμα και με την επιτηδευμένη ανορθογραφία του, επισημαίνει ίσως και την ιστορική παραχάραξη. Δυνατή ταινία, εμπορικά υπερεπιτυχημένη, καλλιτεχνικά συνέλεξε οκτώ υποψηφιότητες για Όσκαρ και ένα χρυσό αγαλματίδιο που κατέληξε, δίκαια, στον Christoph Waltz.

Ήταν, όμως, κάτι που θεωρούσα και κάπως επικίνδυνο, ιδιαίτερα για τις νεότερες γενιές και για όσους δεν είχαν εντρυφήσει αρκετά στα ιστορικά γεγονότα. Με τη λογική ότι θα έμεναν με την εντύπωση πως όσα είδαν αντανakλούσαν την πραγματικότητα και όχι το σενάριο που ταλαιπώρησε τον Tarantino για μια δεκαετία.

Έτσι λοιπόν με μια προδιάθεση απόρριψης άνοιξα το «λίγες και μία νύχτες». Πολύ λίγες σελίδες χρειάστηκαν προκειμένου να ανατραπεί η προδιάθεση. Γρήγορα πήρε τη θέση της ένα ολοένα διογκούμενο ενδιαφέρον, τόσο για την εξέλιξη της υπόθεσης, όσο και για το ιδιαίτερο, το ζωντανό, το γλαφυρό, ύφος αφήγησης.

Σε ότι αφορά μάλιστα την ιστορία ο συγγραφέας όχι μόνον δεν την παραχαράσσει, αλλά αποτελεί το βασικό δομικό υλικό της πλοκής του, όπου πάνω της δομεί το πολυδιάστατο του σενάριο. Παρακολουθεί τον ήρωά του για μια εβδομηκονταετία, που ξεκινά από το 1909 και ολοκληρώνεται το 1979.

Τη χρησιμοποιεί, την προφυλάσσει, την αναδεικνύει και ταυτόχρονα τη διδάσκει. Την Ιστορία. Το μεγαλύτερο μέρος της υπόθεσης ξετυλιγεται στη Θεσσαλονίκη, όπου μέσα στη χρονική ροή, ο αναγνώστης γίνεται μέτοχος των αλλαγών και των ανατροπών.

Να μην λησμονούμε ότι η Θεσσαλονίκη των αρχών του αιώνα, του μεσοπολέμου ήταν μια πολυεθνική πόλη. Οι ανταλλαγές πληθυσμών και το θανατικό που επεφύλαξαν οι Γερμανοί στους Σεφαραδίτες συγκρότησαν έναν ολότελα διαφορετικό κοινωνικό ιστό μεταπολεμικά.

Ο συγγραφέας όμως ταξιδεύει τον ήρωα, στα νεανικά του χρόνια, στις χιονισμένες στέπες της Ουκρανίας, στα λιμάνια της Μασσαλίας και της Αμβέρσας. Ο ήρωάς του, μεγαλώνει στις μυλόπετρες της φτώχειας με φανερές και μεγάλες φιλοδοξίες. Ανδρώνεται ακροβατώντας ανάμεσα σε έναν αναγκαίο κυνισμό, αναγκαίο διότι φαντάζει το μοναδικό μονοπάτι προς την επιβίωση του και σε μια ζηλευτή ανθρώπινη ευαισθησία, που σπάνια εμφανίζεται.

Στήνει λοιπόν το ιστορικό σκελετό του, με προσοχή και ακρίβεια από την εποχή που ο Αβδούλ Χαμίτ εκτοπίζεται στην Θεσσαλονίκη, τον πρώτο Μεγάλο Πόλεμο, την Ουκρανική εκστρατεία, την μικρασιατική καταστροφή, τον μεσοπόλεμο, την Κατοχή φτάνοντας ως το 1980. Εκεί μέσα παρελαύνουν προσωπικότητες που άφησαν βαρύ στίγμα. Μαζί τους δεκάδες πρόσωπα που πλάθει η φαντασία του. Είναι οι χαρακτήρες που τοποθετεί με τέχνη στο ιστορικό γίγνεσθαι στήνοντας αυτόν τον ιδιαίτερο συνδυασμό ιστορίας και φαντασίας. Ένα γοητευτικό υβρίδιο.

Το κάνει με γλώσσα ελκυστική και πλούσια. Μοιραία το φως θα παραμείνει αναμμένο και το βιβλίο ανοικτό αρκετά μετά το μεσονύχτι.